

บทคัดย่อ

อุตสาหกรรมก่อสร้างเป็นสาขาที่สำคัญทางเศรษฐกิจที่เป็นตัวแปรในด้านการพัฒนา และการลงทุนของประเทศ เนื่องจากอุตสาหกรรมก่อสร้างก่อให้เกิดการสร้างโครงสร้างพื้นฐาน และการสะสมทุนในการพัฒนาประเทศไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจส่วน ดังนั้นแรงงานก่อสร้างซึ่งเป็น ปัจจัยสำคัญของการผลิตในอุตสาหกรรมก่อสร้าง จึงมีความสำคัญในการพัฒนาอุตสาหกรรม ก่อสร้างและการพัฒนาประเทศด้วย สำหรับประเทศไทยสาขาอุตสาหกรรมมีการเจริญเติบโตใน อัตราที่สูงกว่าอัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ยของประเทศในช่วงระหว่างปีพ.ศ.2530-2535 คือมีอัตรา การเจริญเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 13.7 ต่อปี ดังนั้นการที่เศรษฐกิจมีการขยายตัวซึ่งเป็นผลเนื่องมาจาก ปริมาณและคุณภาพของปัจจัยการผลิตมีการขยายตัวเพิ่มสูงขึ้น ปริมาณและคุณภาพของแรงงาน ก่อสร้างจึงมีผลต่ออัตราการขยายตัวของผลผลิต แรงงานก่อสร้างจึงมีบทบาทสำคัญต่อการ พัฒนาเศรษฐกิจไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าทุนและทรัพยากรธรรมชาติอื่นๆ อย่างไรก็ตามมนุษย์อาจจะ เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาเศรษฐกิจได้หากเกิดความไม่สมดุลระหว่างกำลังแรงงาน และความ ต้องการแรงงาน โดยปัญหาแรงงานในระบบเศรษฐกิจที่สำคัญประกอบด้วย ปัญหาการว่างงาน ปัญหาการขาดแคลนแรงงาน ปัญหาความสอดคล้องของอุปสงค์และอุปทานในตลาดแรงงาน ปัญหาอัตราค่าจ้างและรายได้ของแรงงาน ซึ่งปัญหาเหล่านี้น่าจะเป็นปัญหาสำคัญที่ต้องนำมา พิจารณาแก้ไขอย่างเร่งด่วน

การศึกษานี้จึงมุ่งการศึกษาถึงการแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงานไทยใน ภาคอุตสาหกรรมก่อสร้างโดยใช้แรงงานต่างด้าว โดยมีวัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อวิเคราะห์ถึง สาเหตุของการขาดแคลนแรงงานคนไทยซึ่งถูกทดแทนด้วยแรงงานต่างด้าวในอุตสาหกรรม ก่อสร้างในประเทศไทย เพื่อวิเคราะห์ถึงความสามารถในการทดแทนของแรงงานไทยด้วยแรงงาน ต่างด้าว ทั้งด้านความสามารถในการทำงาน และผลตอบแทนจากการทำงาน และทำการศึกษา ระหว่างปี พ.ศ.2545-2552 เนื่องจากในช่วงปีดังกล่าวมีความผันผวนด้านจำนวนแรงงานก่อสร้าง และทำให้เกิดความต้องการแรงงานก่อสร้างทั้งแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าวมากขึ้น

งานวิจัยฉบับนี้ผู้เขียนได้เลือกวิธีการศึกษาโดยอาศัยข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ที่ อยู่ในอุตสาหกรรมก่อสร้างซึ่งได้แก่

1. สัมภาษณ์เจ้าของกิจการหรือตัวแทนเจ้าของที่เกี่ยวข้องในธุรกิจก่อสร้าง เพื่อทราบถึง ปัญหาการขาดแคลนแรงงานไทย และสาเหตุการจ้างแรงงานต่างด้าวทดแทนในธุรกิจก่อสร้าง ซึ่ง พบว่าปัญหาการขาดแคลนแรงงานเกิดขึ้นในช่วงภาวะเศรษฐกิจมีการขยายตัว และในช่วงฤดูเก็บ

เกี่ยว เนื่องมาจากแรงงานก่อสร้างมีปริมาณไม่สอดคล้องกับความต้องการแรงงานตามสภาวะเศรษฐกิจที่มีการขยายตัว และเดิมแรงงานก่อสร้างเป็นแรงงานที่มาจากภาคเกษตรกรรม ทำให้เกิดการจ้างแรงงานต่างด้าวเข้ามาทดแทนแรงงานในส่วนที่กำลังขาดแคลน

2. สัมภาษณ์ผู้ควบคุมงานของแรงงานในธุรกิจก่อสร้าง เพื่อทราบถึงความสามารถในการทำงาน คุณภาพของแรงงานรวมถึงทักษะและความสามารถในการทดแทนของแรงงานไทย และแรงงานต่างด้าว และปัญหาการขาดแคลนแรงงานไทย พบว่าความสามารถในการทดแทนของแรงงานต่างด้าวนั้น ไม่สามารถทดแทนแรงงานไทยที่มีทักษะและความชำนาญในงานก่อสร้างได้ เนื่องจากมีลักษณะงานที่มีความเฉพาะและใช้ความชำนาญมาก ทำให้แรงงานต่างด้าวสามารถทดแทนได้เฉพาะในส่วนงานที่ใช้แรงงาน หรืองานกรรมกรเท่านั้น

3. สัมภาษณ์แรงงานก่อสร้าง เพื่อทราบถึงสาเหตุการทำงานในธุรกิจก่อสร้าง สาเหตุการลาออกไปทำในอุตสาหกรรมอื่น และปัญหาที่เกิดขึ้นในการทำงานในอุตสาหกรรมก่อสร้าง พบว่ารายได้หรือค่าตอบแทนสำหรับช่างฝีมือนั้นมีค่าตอบแทนที่สูง แต่ลักษณะงานที่ทำนั้นมีความยากลำบากและเสี่ยงสูง อีกทั้งงานที่ใช้แรงงานหรืองานกรรมกรมีค่าตอบแทนน้อยไม่คุ้มค่ากับค่าตอบแทน เมื่อเทียบกับค่าตอบแทนในอุตสาหกรรมอื่น

4. สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ในธุรกิจก่อสร้าง อาทิเช่น เจ้าหน้าที่กระทรวงแรงงาน เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจ ตัวแทนสมาคมธุรกิจและลูกจ้างด้านแรงงานต่าง ๆ ซึ่งเป็นตัวแทนของผู้ประกอบการและลูกจ้างหรือแรงงาน เพื่อทราบถึงแนวคิดเกี่ยวกับสภาวะการขาดแคลนแรงงานก่อสร้าง และความสามารถในการทดแทนแรงงานไทยด้วยแรงงานต่างด้าว ซึ่งพบว่าปัญหาการขาดแคลนแรงงานเกิดขึ้นในช่วงภาวะเศรษฐกิจมีการขยายตัว โดยมีการขาดแคลนทั้งแรงงานที่มีฝีมือและไม่มีฝีมือ เพราะปริมาณแรงงานก่อสร้างมีน้อยกว่าความต้องการแรงงานตามสภาวะเศรษฐกิจที่มีการขยายตัว และการนำแรงงานต่างด้าวมาทดแทนแรงงานที่มีฝีมือทำได้ยาก จะทดแทนได้เพียงแรงงานที่ไร้ฝีมือเท่านั้น

จากผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังนี้ ในส่วนภาครัฐบาลควรที่จะศึกษาปัญหาการขาดแคลนแรงงานในอุตสาหกรรมก่อสร้างอย่างแท้จริง และส่งเสริมหรือสนับสนุนการฝึกอบรมให้มีการผลิตแรงงานก่อสร้างที่มีทักษะ และความชำนาญเฉพาะงานก่อสร้างอย่างแท้ และมีจำนวนเพียงพอต่อความต้องการของภาคอุตสาหกรรมก่อสร้างที่มีการปรับตัวมากขึ้นตามภาวะเศรษฐกิจที่มีการขยายตัว หรือให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมและการพัฒนาประเทศ ในส่วนภาคเอกชนควรมีการปรับค่าแรงให้เหมาะสมกับความสามารถและลักษณะความยากลำบากของอุตสาหกรรมก่อสร้าง เพื่อสร้างแรงจูงใจให้แก่แรงงานในการทำงาน

และแรงงานรุ่นใหม่ที่มีความสนใจที่จะเข้ามาทำงาน และการรับแรงงานต่างด้าวมาเพิ่มเติมในส่วน
ของแรงงานก่อสร้างไทยที่ขาดแคลน และทดแทนแรงงานก่อสร้างไทยที่เคลื่อนย้ายกลับสู่ภาค
เกษตรกรรมในช่วงฤดูเก็บเกี่ยว โดยใช้แรงงานต่างด้าวเข้ามาทดแทนในส่วนงานที่ใช้แรงงาน งาน
กรรมกรหรือลักษณะงานที่คนไทยไม่ทำ จะสามารถช่วยแก้ไขปัญหการขาดแคลนแรงงานที่ไม่ใช่
ฝีมือได้ และไม่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของแรงงานก่อสร้างไทย